

ФИЛОЛОГИЯ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОЛОГИИ И МИРОВЫХ ЯЗЫКОВ



VI ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір 2019 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 8 сәуір 2019 жыл

VI МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2019 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции

студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 8 апреля 2019 года

VI INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 2-12 April 2019

MATERIALS

International Scientific Conference of

Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 8, 2019

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

Филология және әлем тілдері факультеті
Факультет филологии и мировых языков
Faculty of Philology and World Languages

VI ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір, 2019 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»
атты халықаралық ғылыми конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ
Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір, 2019 жыл

VI МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2019 года

МАТЕРИАЛЫ
Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»
Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2019 года

VI INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, April 2-12, 2019

MATERIALS
International Scientific Conference of
Students and Young Scientists
«FARABI ALEMİ»
Almaty, Kazakhstan, April 2-12, 2019

Алматы
«Қазақ университеті»
2019

IX СЕКЦИЯ
ЖАС ҒАЛЫМДАР
МОЛОДЫЕ УЧЕННЫЕ
YOUNG SCIENTISTS

АЛИАКВАРОВА А.	<i>Linguistic fashion in anteroponymy: fashionable names</i>	336
КУРМАНБЕК Е.	<i>Языковые предпочтения казахстанской молодежи в сфере образования</i>	337
ШОУВЕК А.	<i>Features of international student's adaptation</i>	338
АЛДЕНҒОЖАЕВА Э.С.	<i>Бейнематериалдар қолдану арқылы студенттердің қызығушылығын арттыру ынталандыру жолдары</i>	339
ӘБДІҚАДЫР И.	<i>Репатриант –қазақтардың тілі</i>	340
ДҮЙСЕНБИЕВ А.	<i>Қазақ тілінің лексикалық норалары және пайдалану мәселелері</i>	341
ЖАНЖИГИТОВ С.	<i>Сатылай кешенді талдау әдісін қолданудың маңызы</i>	342
MASEKENOVA ZH., TURMAGAMBETOVA G. SADYRBAEVA Z.	<i>Critical thinking as an indicator of creativity</i>	343
DARIBAY P.	<i>Pragmonic Symbols</i>	344
ТУЗЕЛЬБАЕВА Д.	<i>Cognitive models of conceptual metaphors in the description of natural catastrophes</i>	345
УМИРОВА З.	<i>Дискурс ұғымы, оның зерттеу нысаны және жүзеге асырылуы</i>	346
НАУБАЙ В.	<i>Болон үдерісінің академиялық терминологияға әсері</i>	346
МЫРЗАБЕК Б.	<i>Competence as a totality knowledge and abilities</i>	347
MALSHY M.	<i>Тілдік санадағы менеджмент концептісінің көрінісі</i>	348
TELGARAYEV K.	<i>Explicit and implicit semantics of proper names in modern mass media</i>	350
СӘБИТҚЫЗЫ А.	<i>American and British variants as the two major varieties of English</i>	351
DUSHAEVA K.	<i>Қазіргі әдебиеттанудың өзекті мәселелері</i>	352
УТЕМҒАЛИЕВА Н.	<i>Problems in implomentation of morphological tagging in kazakh language</i>	353
MURAT A.	<i>Академические термины как разряд специальной лексики</i>	354
ТАТЫЕВА Ж.	<i>Sociolinguistic factors in the formation of children's multilingualism</i>	355
ОСКЕНБАЕВА А.	<i>Universities identity : revealed linguistic peculiarities of marketing discourse</i>	356
СУЛЕЙМЕНОВА Э.	<i>Инновационные методы обучения на уроках русской литературы в НИШ</i>	357
ЕДРЕНОВА Н.	<i>Социальные и исторические мотивы романа Герольда Бельгера «Туюк Су»</i>	358
ЗАУРБЕКОВА Л.	<i>The symbolism of the portrait in the Novel by M.Simashko 'Mazdak'</i>	359
КЕҢЕС Б.	<i>Қазақ тіліндегі дәстүрлі стереотиптердің прагматикасы</i>	360
АХМЕТҚАЛИЕВА А.	<i>Түп төркіні жаңадан қалпына келтірілген сөздер</i>	360
АКНМЕТ А.	<i>Академиялық дискурстарғы код ауыстыру</i>	361
ТАЛДАУБЕК Ә.	<i>Priorities for curriculum update in Kazakhstan</i>	362
НҰРМҰХАН Ә.	<i>Қазіргі қазақ романы</i>	364
ИГИЛИКОВА С.	<i>Бейвербалды амалдардың тілдік көрінісі</i>	365
	<i>Тарихи сөздік құрастырудың негізі</i>	367

РАҚЫМБАЕВ М.	<i>Ғасыр түпкі рухани компасынан жаңылды немесе Шаханов поэзиясының шыңы мен сыры</i>	400
САДЫҚ А.	<i>Қазақ ән-өлеңіндегі дәстүр мен жаңашылдық</i>	401
ӘБИТАЕВА Ш.	<i>Жаңадан пайда болған терминдердің қолданысқа енуі</i>	402
SMATAYEV N.	<i>Methods of textual conflicts initiation in commentary sections</i>	404
БИСЕМБАЕВА С.	<i>Образ коридора в романе В.С.Маканина «Андеграунд или герой нашего времени»</i>	405
АТУЛЛИН М.	<i>Методы и приемы изучения литературы о Великой Отечественной войне в современной школе</i>	405
ИЛЬЯС А.	<i>Применение инновационных технологий при изучении биографии писателя в школе</i>	406
ЖУРСИН К.	<i>Интертекстуальность и интертекст как категории исследования художественной литературы</i>	407
УТЕБЕКОВА А.	<i>Ландшафтное мировосприятие в лирике Бахыта Каирбекова</i>	408
ТУРГАН Ш.	<i>Образы эпохи и творческой личности в исторической прозе Мориса Симашко</i>	409
АЛТЫБАЕВА К.	<i>Духовные аспекты художественной антропологии романа Р.Сейсенбаева «Мертвые бродят в песках»</i>	410
ЧАЛИМБАЕВА А.	<i>Представленность заимствованной лексики в образовательном дискурсе РК</i>	411
ЕСБОСИНОВА Р.	<i>Метафора как способ представления загадки</i>	412
КОЙЛЫБАЕВА С.	<i>Интердисциплинарный подход в исследовании когнитивной природы интенциональности фразеологических единиц</i>	413
СЕКСЕНБАЙ А.	<i>Комическое на уроках литературы</i>	414
САГАЙБАЕВА Н.	<i>Типы и виды метафоры</i>	415
УЙСИМБАЕВА К.	<i>К проблеме изучения анималистических традиций в художественной литературе</i>	416
ЖАРЫЛКАСЫН А.	<i>Многоплановость изучения мотива в науке о литературе</i>	417
ӘЛІПБЕК А.Н.	<i>Проблемы комического и трагического в освещении науки о литературе</i>	418
СПАНБЕК А.	<i>Термины родства в описании концептов «Мужчина»и «Женщина»в русском и казахском языках</i>	419
ЫДЫРЫСОВА Г.	<i>Топос немецкого рода в повести И.С.Тургенева «Ася»</i>	419
УТЕСБАЕВА Б.К.	<i>Разговорные конструкции в СМИ</i>	420
ЖЕНИС Н.	<i>К изучению феномена транскультурности</i>	421
ОМАР Б.	<i>Түркі тіліндегі жуан дауысты дыбыстардың жіңішкеге айналуы</i>	422
САБИРБАЕВА Ф.Ә.	<i>Етістіктердің семантикалық вариативтену ерекшеліктері</i>	423
ИЛЬЯСОВА Н.	<i>«Һибат-ул-хақайық» ескерткіші тіліне текстологиялық талдаулар жасаудағы әдіс-тәсілдер</i>	424
ЧЭНЬ СЯО	<i>Способы обращения к собеседнику в китайском языке, как составная часть диалогического дискурса</i>	425
ЖҮЗБАЕВА А.С.	<i>Үнемдеу құбылысының зерттелу тарихынан</i>	426
ЗАДАХАНОВА А.	<i>Қазақ тіліндегі азылышын кірме сөздерін қолданудың әлеуметтік-лингвистикалық аспектілері</i>	427
КАЛБИРОВА Т.	<i>Лексико-семантические особенности качественных прилагательных во французском языке</i>	429
ТУПЕЛЕКОВА А.	<i>The methodology of information technology training of visual impairment individuals</i>	430
НҰРЛЫБАЙ А.	<i>Шет тілін оқыту барысында компьютерлік</i>	431

Оны өз заманында көп ұшырасатын кісі есімі, Салимге қоса салған. Осы себепті бәйіт жолы басқа ең алып кеткен. Біздің пайымдауымызша, Ахмед Йүгінеки бұл жерде өзі мақтап отырған Испаһсалар бектің тілі барынша жұмсақ, мінезі өте биязы екендігін сөз етіп отыр. Көшірмешінің түсінбегендіктен сөз тіркесіндегі сын есімді кісі есімімен ауыстыруы жаңсақтық. Ескерткіш авторы өз кейіпкерін мұсылман тарихында ең даңқты деген адамдармен салыстырған. Даңқтылардың арасында Салим атты есім ұшыраспайды. Бір нұсқа екінші бір нұсқада жіберілген осындай қателерді ашып жатады.

77-бәйіт жолына назар қоялық:

А. Безадим кітабны навадир сөзүн

Кітапды таңғажайып сөздермен безендірдім.

Ә. Безадим кітабны мави,из мисал

Кітабымды уағызды мысалдармен безендірдім

Б. Безадим кітабны мава,из мисал

Кітабымды уағымды мысалдармен безендірдім

А нұсқасындағы «навадир сөзүн» тіркесі Ә, Б нұсқаларында «мава,из мисал» тіркесімен ауыстырылған. «Навадир» «сирек ұшырайтын, таңғажайып» деген мағыналар береді. Ал, «мава,из мисал» тіркесі «уағызды мысал» болып аударылады. Шындығында, Ә, Б нұсқаларындағы тіркес А нұсқасындағы тіркестен көркем емес. 447 - бәйіт жолында «Битидим кітабы мави,из мисал» (Уағызды мысал кітабын жазып бітірдім) деген сөйлем бар. Көшірмешілер «мава,из мисал» теңеуін «навадир сөзүн» теңеуіне қарағанда дұрыс деп тапқанға ұқсайды. Басқаша айтқанда, саналы түрде өзгерген сияқты. Біріншіден, 447 - бәйіт жолындағы «мава,из мисал» тіркесі «битидим» етістігімен семантикалық жағынан толық үйлессе, Ә, Б нұсқаларында «безадим» етістігімен толық үйлеспейді. Екіншіден, «безадим» (І жақта) етістігі көмектес септігі жалғауын талап етеді. Ә, Б нұсқаларында «мава,из мисалға» көмектес септігі мағынасын беретін «бирла» шылауы, немесе -ын жалғауы қосылмағандықтан, сөйлем шолақ қайырылған. А нұсқасында «сөз» түбіріне көмектес септігінің -үн жалғауы қосылып, сөз+үн сөзформасын жасап тұр. Демек, А нұсқасының 77-ші бәйіт жолы - Ахмет Йүгінекидің төл туындысы.

Текстологиялық зерттеулер үшін қолжазбалардың неғұрлым көп болғаны жақсы. Өйткені көп жағдайда көшірмешілердің бірі қате жіберген жерде екіншісі қате жібермейді. Бірі өңдеген жолдарды екіншісі өңдемейді. Бірінде қалып кеткен жолдар екіншісінде бар болып шығады. Тағысын тағылар. Қолжазбалардағы кейбір беттерде айырмашылық болған жағдайда олардың қайсысы автордың төл туындысы, қайсысы көшірмеші тарапынан қосылғандығын айырудың сандаған тәсілдері бар. Мысалға өлең ұйкастарына ұқыпты назар салатын болсақ, көптеген орынсыз жасалған жөндеулерді анықтауға болады. Өзгеріс бір ғана нұсқада ұшыраса, өзгелерде ол өзгеріс кездеспесе, көп нұсқада кездескені дұрыс болып шығады. Сөздердің шығарманың өн бойында қолданылу жиілігі де дұрыс шешім шығаруға көмектеседі. Шығарманың мазмұны, стилі, тақырыбы да көшірмешілер жіберген көп қателердің бетін ашады.

СПОСОБЫ ОБРАЩЕНИЯ К СОБЕСЕДНИКУ В КИТАЙСКОМ ЯЗЫКЕ, КАК СОСТАВНАЯ ЧАСТЬ ДИАЛОГИЧЕСКОГО ДИСКУРСА

Чэнь Сяо

Научный руководитель: Мадиева Г.Б.

КазНУ имени аль-Фараби

Казахстан является самым крупным по территории государством, страной с самым высоким потенциалом. Он играет ключевую роль во взаимоотношениях между Азией и Европой на Великом шелковом пути.

С 2016 года правительство Казахстана активно выступает за изучение трех языков (казахский, русский и английский). Однако в настоящее время все больше людей

интересуется китайским языком и занимаются его изучением. Независимо от языка, казахский это язык или русский, существуют огромные различия между китайским и этими языками в грамматике и произношении, особенно существенны различия в культурном фоне. Эти различия вызывают трудности в процессе изучения китайского языка. Среди них наиболее очевидным проявлением является разница в способах обращения к собеседнику.

Конечной целью изучения любого языка является осуществление межкультурной и межъязыковой коммуникации. Изучение языка требует не только понимания конструкции внутренней языковой системы, но и применения языка как способа общения.

В повседневной жизни способы обращения являются наиболее часто используемой языковой единицей. Из-за разнообразия коммуникативных объектов существует много вариаций форм обращений. Обращение может выражать роль двух сторон, участвующих в диалоге: общественное положение, эмоции и отношения, является ли данное сообщение первым, которое, говорящий передает слушателю. Однако из-за того, что способы обращения разнообразны в зависимости от множества национально-культурных традиций и являются воплощением национальной системы ценностей, многие люди, которые изучают китайский язык, сталкиваются с различными проблемами в процессе изучения обращений.

Ознакомившись с имеющимися данными, мы обнаружили, что большинство исследований по способам обращения к собеседнику были сосредоточены на сущности форм обращения или на сравнительно поверхностном обобщении форм обращения. Учебники китайских языков также имеют ограниченный объем форм способов обращения, а содержание относительно разрозненное.

Китай имеет обширную территорию и высокий процент количественного объема населения, различного по социологическим переменным: уровень образования, профессиональная классификация и возраст пользователей языка, что, в свою очередь, влияет на использование способов обращения. Даже местные диалекты имеют значительное влияние на использование «путунхуа» в определенном регионе. По этой причине нельзя обобщать формы способов обращения. Например, на китайском языке для молодых женщин существует множество различных способов обращений: «*姑娘* Гу Нянь», «*美女* Мэй Ньюй», «*美眉* Мэй Мэй», «*小姐* Сяо Цзе», «*小姐姐* Сяо ЦзеЦзе», «*妹子* Мэй Цзы», «*靓女* Лян Ньюй» и др. Эти перечисленные способы обращения в китайском языке применяются в зависимости от отношений между сторонами, участвующими в дискурсе. В особенности для тех, кто не является носителем китайского языка, оригинальная культура влияет на использование обращения на китайском языке.

В связи с этим очень важно проанализировать прагматические ошибки в использовании форм обращения, изучающих китайский язык в Казахстане, и сделать заключение о причинах ошибок, упорядочить общие правила и специальные способы обращения к собеседнику, чтобы помочь изучать китайский язык системно.

ҮНЕМДЕУ ҚҰБЫЛЫСЫНЫҢ ЗЕРТТЕЛУ ТАРИХЫНАН

Жузбаева А.С.

Ғылыми жетекші: Құлжанова Б.Р.

әл-Фараби атындағы ҚазҰУ

Тіл-тілде тілдік өзгерістердің түрі өте көп. Солардың бірі әрі бірегейі үнемдеу құбылысының әсерінен пайда болады. Бұл мәселеге ХІХ ғасырдың өзінде-ақ көптеген лингвистер көңіл аударып бастаған болатын. Атап айтсақ, И.А. Бодуэн де Крутэне, А.А. Потебня, Г. Суит, О. Есперсен, П. Пасси, А. Мартине. Тілдің еш уақытта динамикалық күйін жоғалтпайтындығын, әрқашан өзгеріп отыратындығын жан-жақты дәлелдеп берген, әрі үнемдеуді принцип деп таныған И.А. Бодуэн де Крутэне сөз құрамының үнемделу қызметінің айрықша екендігін ескеріп, сөйлеу кезінде ыңғайлылыққа алып келетін физиологиялық ерекшелік екенін айтып кеткен болатын. И.А. Бодуэн де Крутэненің ой-